

Workshop om koldioxidbudget

Jönköpings läns koldioxidbudget lanserades i mars 2023. I januari 2024 samlades ett femtiotal representanter från offentlig sektor, näringsliv och organisationer för att verka fram åtgärder för att minska utsläppen av koldioxid i Jönköpings län.

Detta dokument innehåller resultat från workshopen. Under workshopen arbetade deltagarna i grupper utifrån olika områden och identifierade åtgärder och ansvariga. Sist i dokumentet finns en sammanfattning om hur vi verkar för ökad samhandling och hur vi åstadkommer denna förändring tillsammans.

Åtgärder inom energiproduktion: fjärrvärme

Tabellen visar identifierade åtgärder inom energiproduktion för fjärrvärme.

Tabell 1. Identifierade åtgärder och ansvariga inom energiproduktion för fjärrvärme.

Åtgärd	Ansvarig
Öka kraftvärmens del i av fjärrvärmerna.	Kommunala energibolag
Utreda alternativ till flisförbränning (resurs som på sikt behövs till annat), exempelvis restvärme, sjövärme, avfall.	Kommunala energibolag
Lokalisera industriernas restvärmekällor och hitta finansieringsmodeller för att ansluta dessa.	Kommuner, region
Hitta bättre sätt att tillvarata plastavfall, forskning pågår kring kemisk återvinning av plastavfall.	Kommunala energibolag, avfallsbolag
Resurser för att ansluta fler till fjärrvärme.	Kommuner, region, Energikontor
Symbios med industri, CCS-teknik.	Fjärrvärmebolag, energibolag
Investeringsstöd, kunskapsstöd.	Kommuner, region
Marknadsföra Klimatklivet.	Länsstyrelsen
Driva projekt inom cirkulär ekonomi.	Energikontoret, industri och energibolag deltar

Åtgärder inom energiproduktion: solkraft

Tabellen visar identifierade åtgärder inom energiproduktion för solkraft.

Tabell 2. Identifierade åtgärder och ansvariga inom energiproduktion för solkraft.

Åtgärd	Ansvarig
Bygga ut solceller på tak.	Kommuner, invånare, fastighetsägare
Fysisk planering i kommunerna, energiproduktion ska synas i översiktsplan.	Kommuner
Ansvar för nätkapacitet, behov av flexibilitet och lagring.	Energibolag, nätbolag
Inspirera och kunskapshöja markägare och agrovoltatics (kombinera odling med solceller).	LRF
Nya företag behövs.	Science Park

Åtgärder inom byggnader och byggande: HVO i byggskedet, värmebehov och temperaturer

Tabellen visar identifierade åtgärder inom energiproduktion solkraft.

Tabell 3. Identifierade åtgärder och ansvariga inom byggnader och byggande: HVO i byggskedet, värmebehov och temperaturer.

Åtgärd	Ansvarig
Långsiktigt samarbete.	Företag
Tidig marknadsdialog, tidiga krav i upphandling.	Beställare
Kravställa fossilfria transporter.	Beställare
Öppna upp egen tankstation (HVO) till privata aktörer.	Kommuner
Långsiktig politik med reduktionsplikt i linje med klimatmål och färdplaner.	Regering
Reglera inomhustemperatur på kontor och bostäder.	Kommun, företag
Reinvestera i befintliga fastigheter i stället för att riva och bygga nytt.	Fastighetsägare
Söka bidrag, ex. Klimatklivet.	Fastighetsägare
Nyttja lokaler mer flexibelt och effektivt. Kan flera verksamheter nyttja samma lokal olika tider?	Kommuner
Krav på värmebehov/temperatur vid upphandling.	Fastighetsägare
LCA-analys, beakta långsiktiga kostnader för att byggnaden ska hålla över tid.	Fastighetsägare

Åtgärder inom transporter: persontransporter och elbilar

Tabellen visar identifierade åtgärder inom transporter: persontransporter och elbilar.

Tabell 4. Identifierade åtgärder och ansvariga inom transporter: persontransporter och elbilar.

Åtgärd	Ansvarig
Kilometerskatt, högre skatt där kollektivtrafiken är tät.	Staten (politiskt beslut)
Arbetsätt: uppmuntra till hemarbete för minskat resande, fler digitala lösningar, tillhandahålla förmånsbilar. Införa skärpta resepolicyer, ekonomiska incitament för att cykla, tillåta ökat hemarbete.	Arbetsgivare
Stödande infrastruktur för att stimulera gång, cykel och kollektivtrafik, ex. körfält för buss, god snöröjning.	Kommuner
Beteendeförändringar för ökat hållbart resande.	Kommuner
Fortsatt arbete för snabbtåg genom länet.	Alla aktörer
Genomföra regionens cykelplan, stimulera cykling. Ta lärdom av Danmark.	Region, kommuner
Infrastruktur för elektrifiering och utveckling.	Fastighetsägare, kommuner
Ekonomiska incitament, billigare att köpa elbil.	Staten, biltillverkare
Tydliggör kommuners roll i utbyggnad av laddinfrastruktur.	Staten
Fossilfri fordonsflotta 2030, upphandling och politik i samverkan.	Kommuner, region, företag
Främja samåkning.	Arbetsgivare
Främja bilpooler.	Företag
Genomföra gap-analys om hur koldioxidbudgeten förhåller sig till länets utsläpp i transportsektorn	Klimatrådet

Åtgärder inom arbetsmaskiner

Tabellen visar identifierade åtgärder inom arbetsmaskiner.

Tabell 5. Identifierade åtgärder och ansvariga inom arbetsmaskiner.

Åtgärd	Ansvarig
Säkerställ att verksamheten ställer bränslekrav och budget för att köpa in dyrare bränsle.	Kommuner
Ställ bränslekrav i upphandling av entreprenader.	Kommuner, region
Öka långsiktigheten i budget och öka kunskapen om konsekvenser på lång sikt.	Politiker
Skaffa kunskap om sina egna körbeteenden.	Organisationens ledning
Kommunikationsplan där man berättar och beskriver vad man gör samt resultat.	Organisationens ledning
Sätta tydliga mål i strategier, ex. RUS, om HVO-användning och elektrifiering.	Region Jönköpings län
Formulera och kommunicera synergieffekter av omställning (ex. arbetsmiljö, varumärke).	Alla aktörer
Lagstiftning för att öka inblandning av HVO.	Regering
Stöd/bidrag till konvertering av dieselmotorer till HVO.	Naturvårdsverket, länsstyrelsen
Regionala utvecklingsmedel till kunskapshöjande projekt.	Region Jönköpings län
Fritidsbank med uthyrning av mindre maskiner.	Kommuner

Åtgärder inom industri

Tabellen visar identifierade åtgärder inom industri.

Tabell 6. Identifierade åtgärder och ansvariga inom industri.

Åtgärd	Ansvarig
Se över inköpskrav på leverantörer, diversifiering av produkter, produktutveckling, design, återanvändning och cirkularitet, energieffektivisering.	Tillverkande industri
Finansiering/bidrag till grön omställning, incitament och skatter.	Finansiärer
Incitament, bidrag, skattelättnader.	Regering, staten, EU
Kunskapsspridning.	Samverkan, konsult
Tillsyn, tillstånd, handläggning.	Kommun, länsstyrelse
Samverkan mellan aktörer för att få smartare transporter.	Transportörer

Samhandling – hur åstadkommer vi denna förändring tillsammans?

Nedan identifierades nio områden där vi kan arbeta för ökad samhandling för att åstadkomma förändring utifrån identifierade åtgärder.

1. Dialogen med region nät är central inom Klimatrådets samverkansarena. Energikontoret och länsstyrelsen driver projektet EFFEKT just för detta, under perioden 2023–2026, ihop med länets kommuner och vissa energibolag.
2. Kommuner behöver göra sin bearbetning av energistatistik, prognos och energiplaner utifrån detta (punkt 1). Uppdatera vindbruksplaner och kommunicera var man önskar etableringar.
3. Lagringsfrågan: energibolagen behöver ta detta vidare och samverka med varandra, vissa energibolag har kommit längre. Projektet EFFEKT kan ha rollen att sammanföra även dessa frågor.
4. Upphandling är ett område som berör många, forum för gemensamt nätverkande behövs.
5. Planering och dialog med regionnätsägare behövs.
6. En ekonomisk budget för koldioxidbudgeten behövs om koldioxidbudgeten ska vara styrande.
7. CIVILSAMHÄLLET kan lyfta och inspirera till att koldioxidbudgeten används som beslutsunderlag i samhället.
8. EU-valet i sommar är viktigt att bevaka och rösta i.
9. Klimatrådet kan vara förändringsagent för att bidra till förändring.